

**Działalność organizacyjna
Księdza Profesora Antoniego Dębińskiego
jako Rektora Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II
w latach 2012–2020¹**

Organisational Activity of Father Professor Antoni Dębiński
as the Rector of the John Paul II Catholic University of Lublin in 2012–2020

Организационная деятельность Священника Профессора Антония Дембиньского
на должности ректора Люблинского католического университета Иоанна Павла II
в 2012–2020 гг.

Організаційна діяльність отця професора Антонія Дембінського на посаді ректора
Люблінського католицького університету Івана Павла II у 2012–2020 роках

KS. STANISŁAW JANE CZEK

Prof., emerytowany profesor Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II
e-mail: janeczek@kul.pl, <https://orcid.org/0000-0003-3458-8634>

Zwykło się dzisiaj patrzeć na aktywność organizacyjną jako na formę politycznej *praxis*. To już nie tylko sprawne kierowanie zarządzaną instytucją, ale i umiejętność współpracy z szeroko pojętym środowiskiem społecznym, ze zmieniającymi się ośrodkami władzy czy wreszcie z opinią społeczną, na którą duży wpływ mają wcale nierzadko lobbystycznie zorientowane media, zideologizowane, upolitycznione. W zdominowanym przez postulaty liberalizmu życiu społecznym, postrzeganym jako gra o interesy, przechodząca nawet w permanentny konflikt, zacierają się znaczenie wymogów suwerenności i rzetelności intelektualnej oraz prawości moralnej, właściwych tradycyjnej myśli społecznej. Takie wymogi są bowiem zrozumiałe tylko w perspektywie ujmowania grupy społecznej jako wspólnoty osób i wartości. Choć więc i uczelnie wyższe ulegają w jakiejś mierze upolitycznie-

---

¹ Biogram ks. prof. Antoniego Dębińskiego opublikowałem w: *Encyklopedia 100-lecia KUL*, t. 1, komitet redakcyjny A. Dębiński i in., red. E. Gigilewicz i in., Lublin 2018, s. 157–159. Pełniejszy zarys działalności ks. rektora Dębińskiego przedstawia Jarosław Rabiński w tomie *Katolicki Uniwersytet Lubelski 1918–2018* (t. 3. 1989–2018, Lublin–Warszawa 2019, s. 53–66; por. odnośne fragmenty zawarte w innych partiach tego tomu). W warstwie faktograficznej wykorzystałem zwłaszcza informacje pochodzące z wewnętrznego *Raportu z działalności Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II w kadencji rektorskiej 2012–2020*, przygotowanego przez ks. rektora Dębińskiego na zakończenie urzędowania. Lapidarne zestawienie działalności rektorskiej, cenne zwłaszcza w aspekcie statystycznym, zawiera artykuł *Dwie kadencje*, sygnowany jako M.K. [Marzena Krupa], opublikowany w *Przeglądzie Uniwersyteckim KUL* 2020, R. 32, nr 4 (186), s. 22–25.

niu i zideologizowaniu, choćby w formie różnego rodzaju presji, takich jak *political correctness*, a nawet przekształcają się w przedsięwzięcia o charakterze biznesowym, to jednak – przynajmniej na poważnych uniwersytetach – na stanowiska kierownicze wybiera się profesorów cieszących się przede wszystkim środowiskowym autorytetem. Jeśli zaś jest to uczelnia, która potrafiła oprzeć się nowemu barbarzyństwu, jakim były w XX w. brunatne i czerwone systemy państwowej tyranii, to rozumiały, że w 100-letnich dziejach KUL zwłaszcza najwyższy urząd rektora piastowali nie tylko sprawni organizatorzy, często nawet charyzmatyczni – bo tego wymagały, ocierające się wręcz o heroizm, skomplikowane okoliczności ich służby – lecz także wybitni uczeni, a nawet autentyczni intelektualiści, przy tym ludzie odważni i prawi. Tak się bowiem dziwnie zdarza, że pewni ludzie nadają się do wszystkiego, stąd w sposób zadziwiający większość swoich działań wykonują oni w sposób eminentny.

1. Przesłanie katolickie i humanistyczne

Jeśli wolno w sposób podsumowujący mówić o ludziach, którzy są nadal aktywni, to wypada skonstatować, że nie inaczej jest w przypadku wielowymiarowej działalności ks. prof. Antoniego Dębińskiego. To nade wszystko uczony o wyrazistym, poważnym i z determinacją realizowanym programie badawczym. Odważnie i suwerennie podejmuje tak istotny w perspektywie światopoglądowych wyzwań programowo katolickiej Uczelni ciąg tematyczny dotyczący ideowych podstaw europejskiej kultury i europejskiego ładu społecznego, upatrując ich w genialnym splocie greckiej kultury filozoficzno-naukowej, rzymskiej kultury prawnoinstytucjonalnej i judeo-chrześcijańskiej kultury religijnej. Stąd z takim upodobaniem rozwija wątki ich twórczej i stabilizującej wzajemnej inspiracji, by ładu ten jawił się nie tylko jako uprawniony racjonalnie, ale i ugruntowany moralnie, a przy tym, by był wzmacniany najwyższą – a jak pokazują długie dzieje wszystkich cywilizacji, aż po współczesność – i najskuteczniejszą sankcją, jaką zapewnić temu wielowymiarowemu porządkowi może tylko religia. Nieprzypadkowo bowiem powołana przed 250 laty Komisja Edukacji Narodowej, wpisująca się w dzieło Konstytucji 3 maja, z czasem coraz mocniej podkreślająca znaczenie religii w edukacji, stwierdzała stanowczo, że „nauka religii najistotniejsze zawiera

powinności człowieka i obywatela i jest najpierwszą zasadą każdego rządu”², gdyż „do wszystkich cnót człowieka i obywatela [...] najpotężniejsze i najświętsze [są] religii pobudki”³.

To dlatego ks. prof. Dębiński, przemawiając w 2017 r. podczas konferencji programowej Narodowego Kongresu Nauki „Doskonałość akademicka – jak przeorientować uczelnie na jakość kształcenia”, śladem starożytnych wiązań doskonałość z uniwersalnie pojętą sprawnością, cnotą *areté*, *habitus*. Mówił:

Wierzę bowiem najgłębiej, że każda aktywność akademicka, naukowo-badawcza i dydaktyczna musi być mierzona także w wymiarze moralnym; co więcej, ten wymiar zapewni sprawności autentyczność i trwałość. Aktywność akademicka jest przecież aktywnością człowieka i jest skierowana ku człowiekowi; jest w służbie człowieka. Stąd też wierzę, że reforma nauki i szkolnictwa wyższego powiedzie się tylko wówczas, jeśli będzie elementem szerszej reformy szkolnictwa wszystkich stopni, a nawet naprawy Rzeczypospolitej, jej ładu prawnego, mechanizmów funkcjonowania, by były przewidywalne, drożne i sprawiedliwe. Reforma ta powiedzie się także, a może przede wszystkim, gdy będzie wyrazem samonaprawy, nawrócenia obywateli, którzy Rzeczpospolitą tworzą, a więc także korporacji akademickich, nauczycieli akademickich, doktorantów i studentów, jako mądrych, wolnych i odpowiedzialnych podmiotów ludzkich⁴.

To dlatego w 2013 r. w Szkole Wyższej im. Bogdana Jańskiego w Warszawie mógł z całym przekonaniem mówić, że uniwersytet katolicki jej prawdziwą „kuźnią elit”, a od członków elit wymaga się „pewnych cnót, których fundamentem jest jedność intelektu i moralności”⁵. Nieprzypadkowo więc, wskazując w 2018 r., w ramach Konwersatorium Myśli Jana Pawła II, na chaos intelektualny współczesnej kultury, nazywany szczytnie „pluralizmem wartości”, podczas gdy jest to „zindywidualizowany relatywizm” prowadzący do zagubienia wychowawczych funkcji uczelni, z autentycznym bólem przywołał obrazowe słowa Maxa Webera o uczoneym, który „sprzedaje mi [...] swoją wiedzę i metody za pieniądze mojego ojca, tak samo jak straganiarka sprzedaje kapustę mojej matce”⁶.

² Projekt konstytucji normującej działalność szkolnictwa z 1792 r., w: *Ustawodawstwo szkolne za czasów Komisji Edukacji Narodowej. Rozporządzenia, ustawy pedagogiczne i organizacyjne (1773–1793)*, wyd. J. Lewicki, Kraków 1925, s. 399.

³ Poprawiona, obowiązująca, choć nieopublikowana podówczas wersja *Ustaw Komisji Edukacji Narodowej z roku 1790*, cyt. za: *Ustawodawstwo szkolne...*, s. 275.

⁴ Za: A. Dębiński, *Semper Deo et Patriae. Wybór tekstów rektora KUL*, t. 1. *Przemówienia i listy*, cz. 2, Lublin 2020, s. 123–124.

⁵ Za: tamże, s. 200, 208.

⁶ Za: tamże, s. 226.

To dlatego z takim przekonaniem ceni ideały fundujące rodziwy Uniwersytet Katolicki, dumnie i pokornie deklarujący oddanie i pracę dla Boga i Ojczyzny, *Deo et Patriae*, i jednocześnie czynienie prawdy w miłości – *Veritas in caritate*. Przypominając w 2018 r., podczas uroczystego posiedzenia Senatu KUL w 100. rocznicę pierwszej inauguracji lubelskiej Uczelni, jej podstawowe zadania, wskaże za Jana Pawła II Konstytucją apostołską *Ex corde Ecclesiae* (nr 5), że uczestnicząc w

podstawowym „sporze o człowieka”, jaki ma miejsce we współczesnej kulturze, gubiącej często swoją uniwersalną tożsamość i nadprzyrodzone ukierunkowanie. Nasz Uniwersytet, głosząc prymat Boga, głosi również prymat osoby ludzkiej i autentycznej wolności. Strzeże pełnej prawdy o człowieku i świecie. W znaczący sposób uczestniczy też w tworzeniu polskiej i chrześcijańskiej kultury poprzez realizowanie wielkich projektów badawczych i wydawniczych, ale także poprzez codzienną działalność kulturotwórczą⁷.

Wizja ta tłumaczy potrzebę stałego urzeczywistniania wymogów przedziwnego spłotu wiernego trwania przy tym, co fundamentalne i odważnego uczestnictwa w zmieniających się realiach współczesnego świata. W tomie na 100-lecie Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji ks. prof. Dębiński pisał w przesłaniu rektorskim: „Zwykle dzieje się tak, że następne pokolenia wchodzą w dorobek pokoleń poprzednich. Zadaniem każdego pokolenia jest ów dorobek uszanować, odnowić i przekazać następnym pokoleniom”. Jest to tym bardziej zasadne i konieczne przede wszystkim ze względu na uniwersalny ład, którego elementem jest zrównoważony porządek i dynamizm w stanowieniu prawa:

Natura prawa ma charakter dynamiczny. Tylko Bóg stanowi prawo jedno i niezmienne. Człowiek ma świadomość zasady *ius sequitur vitam* – prawo idzie za życiem. Rozwój społeczeństw ewokuje stanowienie nowych norm prawnych. Kompetentne organy Kościoła i państwa stanowią prawo, które staje się podstawą funkcjonowania społeczności, Kościoła i państwa.

Świadomy zaś kulturotwórczych funkcji uczelni wyższych przypomniał: „Dyskurs naukowy nad procesami stanowienia prawa, jego wykładni i obowiązywania, prowadzony na uniwersytetach, służy nie tylko przekazywaniu wiedzy, ale także kształtowaniu kultury prawnej”, co wymaga „wiernego i niezłomnego wypełniania tej misji”⁸.

---

⁷ Za: tamże, s. 164.

⁸ *100 lat nauk prawnych na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II*, red. K. Burczak, E. Czepczyńska, M. Dyjakowska, M. Jońca, S. Kwiecień, Lublin 2018, s. 8–9.

Ten ugruntowany racjonalnie i pragmatycznie splot ideowy chroni ks. prof. Dębińskiego przed popadnięciem w getto zideologizowanej kościelnej apologetyki, którą miałby wymuszać katolicki status Uczelni czy osobisty status kapłana rzymskokatolickiego. Wprost przeciwnie, jest wyrazem wzniosłego, ale przecież nasyconego też głębokim realizmem i umiarem chrześcijańskiego humanizmu, który winien dotyczyć nie tylko świata idei, lecz także aktywności na poziomie organizacyjnym. Lubelski kapłan, profesor i intelektualista – tak jak kardynał Willem Jacobus Eijk, arcybiskup metropolita Utrechtu i prymas Niderlandów, wzywający w motcie pasterskim, by „Noli recusare laborem”, a więc nie bać się pracy, nie wzbraniać się przed jej trudem, nie uchylać się przed podejmowaniem kolejnych wyzwań – przynajmniej przez szesnaście lat nie lękał się podejmowania organizacyjnych wyzwań, najpierw w kierowaniu Wydziałem Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji, którego był prodziekanem i dziekanem, a następnie całym uniwersytetem, jako rektor KUL. Nie sposób jednak nie dostrzec, że właśnie w duchu pełnego powagi chrześcijańskiego humanizmu, także w wymagającej wyjątkowego pragmatyzmu działalności organizacyjnej nie stał się zimnym aparaczką, który dba tylko o skuteczność tych zabiegów i społeczne uznanie. Jak prawdziwy klerk unika też włączania się w spory polityczne – choćby spotykał się niejednokrotnie z krytyką wychodzącą z dwu stron prawdziwej wojny między opozycyjnymi przekonaniami i postawami środowisk ideowych przekształcających się w opcje polityczne – a po skończeniu urzędowania nie bryluje w mediach, by promować własną osobę.

2. Respekt wobec przeszłych dokonań

Tak poważnie i głęboko potraktowana troska o dochowanie wierności ideałom humanizmu chrześcijańskiego tłumaczy bodaj najbardziej charakterystyczny rys działalności ks. prof. Dębińskiego, jakim była prawdziwie wielkoduszna i zapobiegliwa troska o kultywowanie tradycji ideowej i najlepszych osiągnięć najpierw rodzimego Wydziału, a następnie całego katolickiego Uniwersytetu. Dotyczy to zarówno inspiracji i kierowania działalnością specjalistycznych instytucji, powołanych do gromadzenia i opracowania odpowiednich materiałów oraz ich upowszechniania, jak i licznych działań podejmowanych osobiście.

Zabiegi te – znów w duchu autentycznego humanizmu chrześcijańskiego, którego jednym z fundamentalnych aspektów jest personalizizm – wyraziły się przede wszystkim w trosce o dowartościowanie, nagradzanie, uczczenie osób, które tworzyły znaczące i trwałe dobro wydziału prawnego i Uniwersytetu. Staranność tych

działań miała zapewnić powołana w 2016 r. Kapituła ds. Tytułów Honorowych, Medali i Odznaczeń, opiniująca wystąpienia do władz państwowych, regionalnych czy miejskich o wysokie odznaczenia. Aktywność ks. prof. Dębińskiego w tym obszarze wyraziła się także na polu wewnętrznym w formie wykorzystania tradycyjnych mechanizmów nagradzania, takich jak przyznawanie Medalii za Zasługi dla KUL, czy też w formach nowych – stale poszerzając przy tym wymiary docenianej aktywności – jak ustanowiony w 2016 r. dla szczególnie zasłużonych profesorów tytuł Professor Emeritus, czy w roku 2017 Laur Uniwersytecki – Nagroda im. Księdza Idziego Radziszewskiego dla nauczycieli akademickich Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II za wybitne osiągnięcia naukowe, w 2014 r. Nagroda im. Anieli hr. Potulickiej przyznawana za wybitne osiągnięcia naukowe w duchu katolickiej nauki społecznej oraz za działalność gospodarczą prowadzoną z poszanowaniem idei solidarnego humanizmu, zaś od roku 2020 również za działalność społeczną w duchu solidarnego humanizmu, czy w 2017 r. Medal Jubileuszowy 100-lecia KUL. Zasygnalizowany w ostatnim wypadku okolicznościowy charakter wyróżnienia był motywem edycji jubileuszowych ksiąg związanych z kolejnymi jubileuszami wydziału prawnego czy licznych ksiąg jubileuszowych poświęconych poszczególnym zasłużonym profesorom, których ks. prof. Dębiński, zwłaszcza jako dziekan, był współredaktorem.

W sposób charakterystyczny działalność ta wyraziła się w zabiegach o honorowanie swych poprzedników na urzędzie dziekana i rektora. Do rangi symbolu urasta najpierw powstanie pomnika ks. Idziego Benedykta Radziszewskiego, charyzmatycznego inicjatora i pierwszego rektora KUL, który postawiono w 2018 r. w przestrzeni miejskiej Lublina dla zaznaczenia jego zasług kulturowych i społecznych przekraczających troskę o Uniwersytet. Nie inny motyw towarzyszył też staraniom o przywrócenie dobrego imienia ks. rektora Antoniego Słomkowskiego, podjętym już w roku 2014, a zwieńczonym w roku 2018 prawną rehabilitacją tego powojennego odnowiciela KUL, którego w 1952 r. przymusowo usunięto z Uczelni, aresztowano i więziono na warszawskim Mokotowie i w Sztumie, rok później w sfingowanym procesie skazano na karę 3 lat pozbawienia wolności pod pretekstem popełnienia przestępstwa dewizowego. W uznaniu zasług ks. rektora Słomkowskiego dla Uczelni w 2020 r. jego imieniem nazwano kampus na Poczekajce. W czasie kadencji ks. rektora Dębińskiego uczczono również Sługę Bożego ks. Wincentego Granata, odważnie broniącego studentów prześladowanych w 1968 r. przez komunistyczne władze, kandydata na ołtarze, któremu poświęcono tomy *Ksiądz Wincenty Granat. Rektor Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego – kandydat do chwały ołtarzy*⁹ i *Deo*

⁹ Red. Z. Janiec, M. Tkaczyk, H.I. Szumił, Lublin 2017.

*et Patriae. Głos rektora KUL*¹⁰. Podczas uroczystego posiedzenia Senatu ks. rektor Dębiński odznaczył Medalem za Zasługi dla KUL czterech swych poprzedników: abp. Stanisława Wielgusa, bp. Jana Śrutwę, prof. Andrzeja Szostka MIC i prof. Stanisława Wilka SDB. Zatroszczył się też o zamieszczenie na ścianie kościoła akademickiego tablic ku czci pracowników i studentów, którzy zginęli w czasie II wojny światowej, a na uniwersyteckim dziedzińcu tablicy upamiętniającej zasłużone w ruchu opozycyjnym środowisko „Spotkań”, grupujące katolickich opozycjonistów z kręgu pracowników KUL. Równie symboliczne okazało się wydanie przewodnika *In memoria aeterna. Pracownicy Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II spoczywający na Cmentarzu przy ul. Lipowej w Lublinie*¹¹.

3. Jubileusz 100-lecia KUL

Aktywność ta w dużej mierze była związana z imponującymi, choć przecież ze wszech miar uzasadnionymi obchodami 100-lecia KUL, rozpiętymi na lata 2016–2018, obejmującymi wydarzenia o charakterze naukowym i kulturalnym, które dokumentuje albumowa edycja *Kronika Jubileuszu 100-lecia KUL*¹². Działania te wsparł Sejm i Senat Rzeczypospolitej Polskiej w formie okolicznościowych uchwał, podkreślając, że „KUL jest jednym z najstarszych uniwersytetów w Polsce, a w ciągu swojej 100-letniej historii stanowił centrum myśli katolickiej i wpływał na kształt nauki i kultury polskiej”, „zyskując szerokie uznanie w kraju i za granicą”. Wydarzeniem o charakterze historycznym było współorganizowane z abp. Stanisławem Budzikiem, Wielkim Kanclerzem KUL, 377. Zebrania Plenarnego Konferencji Episkopatu Polski, który to Episkopat powołał KUL i wraz z wiernymi Kościoła katolickiego w Polsce i na obczyźnie przez większą część istnienia katolickiej Uczelni utrzymywał ją i jej bronił. Zebranie to odbyło się w murach Uniwersytetu, zresztą po raz pierwszy na terenie archidiecezji lubelskiej, i było połączone z uroczystą 100. inauguracją roku akademickiego 2017/2018. Obok licznych koncertów i okolicznościowych wystaw, m.in. w Zamku Królewskim w Warszawie, okolicznościowych sesji naukowych, chociażby w Senacie RP, ks. rektor Dębiński przewodniczył pielgrzymkom społeczności KUL do Rzymu, przede wszystkim do grobu św. Jana Pawła II, wieloletniego wykładowcy KUL, gdzie w Papieskiej Aka-

¹⁰ Red. H.I. Szumił, Lublin 2014.

¹¹ Oprac. M. Pawelec, Lublin 2015.

¹² Red. L.K. Jaskuła i in., Lublin 2019.

demii Nauk zorganizowano sesję naukową poświęconą znaczeniu uniwersytetu katolickiego we współczesnym świecie, ale także do Paray-le-Monial we Francji, dla uczczenia Najświętszego Serca Pana Jezusa, jeszcze w Petersburgu przewidzianego przez ks. Radziszewskiego jako patrona katolickiego Uniwersytetu. Kulminacyjnym wydarzeniem obchodów jubileuszu 100-lecia KUL był Światowy Zjazd Absolwentów w dniach 8–9 czerwca 2018 r., połączony z obchodami Święta Patronalnego KUL. W zjazdowych spotkaniach i wydarzeniach kulturalnych wzięło udział około 3 tys. osób z kraju i z zagranicy.

Z okazji tego jubileuszu ks. rektor Dębiński zainicjował szereg publikacji, z których najważniejsza to dwutomowa *Encyklopedia 100-lecia KUL*¹³, będąca prawdziwą kopalnią wiedzy o zróżnicowanych aspektach dziejów KUL-owskiego ośrodka, podobnie jak jego trzypięciotomowa historia *Katolicki Uniwersytet Lubelski 1918–2018*, przygotowana we współpracy z Instytutem Pamięci Narodowej¹⁴. Opublikowano też tomy poświęcone nie tylko osobie wielkiego założyciela KUL¹⁵, 100-letnim dziejom poszczególnych wydziałów (teologiczny¹⁶, prawny¹⁷) czy kierunków (filozofia¹⁸), poszczególnych instytucji, jak Biblioteka Uniwersytecka¹⁹ czy budynek Gmachu Głównego²⁰, lecz także instytucji stowarzyszonych z KUL, jak Fundacja Potulicka²¹. Kulturowano ponadto pamięć o osobie Karola Wojtyły – Jana Pawła II, świętego profesora KUL, który stał się ważnym znakiem rozpoznawczym lubelskiej Uczelni²². Pogłębiało również wiedzę o dokonaniach naukowych przyszłego papieża, m.in. w formie edycji nieznanego rękopisu jego wykładów z katolickiej nauki społecznej²³.

Rosnąca lawinowo siła oddziaływania nowych narzędzi komunikacyjnych w współczesnych realiach kulturowych i społecznych skłoniła ks. rektora Dębińskiego

¹³ Zob. przyp. 1.

¹⁴ T. 1. 1918–1944, red. G. Bujak, t. 2. 1944–1989, red. A. Mirek, t. 3. 1989–2018, red. J. Rabiński, Lublin 2019.

¹⁵ A. Dębiński, M. Pyter, *Wizjoner i realista. O Idzim Radziszewskim – twórcy Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego*, Lublin 2020.

¹⁶ *100 lat teologii na KUL*, red. S. Nowosad, J. Mastej, Lublin 2018.

¹⁷ Zob. przyp. 8.

¹⁸ *Lubelska Szkoła Filozoficzna. Historia – koncepcje – spory*, red. A. Lekka-Kowalik, P. Gondek, Lublin 2019; *Lubelska szkoła filozoficzna w porównaniach*, red. J. Wojtysiak, Z. Wróblewski, A. Gut, Lublin 2019.

¹⁹ Album ten przygotował Arkadiusz Adamczuk i in., „*Ex thesauro*”. *Skarby Biblioteki Uniwersyteckiej Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II*, Lublin 2019.

²⁰ A. Kramiszewska, *Aleje Raclawickie 14. Historia gmachu Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego*, Lublin 2019.

²¹ *Dar wielkiego serca. Fundacja Potulicka w stuleciu KUL*, red. M. Chmielewski, Lublin–Wojnowo 2018.

²² *Alma Mater Lublinensis noszę w sobie wciąż żywą... Związki Jana Pawła II z Katolickim Uniwersytetem Lubelskim w dokumencie i fotografii*, red. I. Rolska, Lublin 2014.

²³ *Katolicka etyka społeczna*, z rękopisu tekst ustalili U. Jańczyk, W. Kruszewski, red. G.J. Beyer, A. Lekka-Kowalik, A.M. Wierzbicki, Lublin 2018.

do ukazania 100-letnich dziejów KUL także w formie wykraczającej poza tradycyjne publikacje książkowe, a więc m.in. filmów, jak etiuda *Od 100 lat jest KUL* czy obszerniejsze dokonanie w reżyserii Grzegorza Linkowskiego *Wiek w służbie Deo et Patriae*. Szczególnym narzędziem komunikacyjnym okazał się Internet, gdy na elektronicznej stronie Uniwersytetu przedstawiono takie produkcje ukazujące sugestywnie „ludzi, wydarzenia, życie studenckie”, jak „100 historii na 100-lecie KUL”. W tym ciągu tematycznym także sam Rektor zamieszczał artykuły w „Gościu Niedzielnym” i „Kurierze Galicyjskim”, ale nade wszystko wypowiadał się chętnie dla radia i telewizji, w tym również podczas służbowych pobytów za granicą, m.in. dla Katolickiej Agencji Informacyjnej czy Radia Watykańskiego, których szczęśliwym owocem są *Gawędy na jubileusz*²⁴ i *Gawędy na drugie stulecie*²⁵.

Świadomy znaczenia trwałych, stał instytucjonalnych podstaw badań nad dziejami KUL powołał symbolicznie, bo 8 grudnia 2018 r. Ośrodek Badań nad Dziejami KUL. Wspierał też „Przegląd Uniwersytecki”, przywiązując wagę do dokumentacyjnej i popularyzacyjnej roli tego czasopisma zarówno na KUL, jak i w wielu środowiskach w Polsce i na świecie. Trwały profesjonalizm uniwersyteckiej aktywności komunikacyjnej miało zapewnić powołanie w 2019 r. Uniwersyteckiego Centrum Medialnego, które oprócz aktywności na stronie internetowej KUL oraz w portalach społecznościowych, a także w Uniwersyteckim Radiu KUL i TV KUL, miało zapewnić szkoleniowy warsztat pracy dla studentów dziennikarstwa. Specyficzny charakter Uniwersytetu jako instytucji i społeczności również o charakterze religijnym tłumaczy regularne rozsyłanie do wszystkich polskich parafii *Słowa Rektora KUL*, kierowanego do absolwentów, przyjaciół, dobroczyńców KUL oraz wiernych Kościoła katolickiego z okazji świąt Bożego Narodzenia i Wielkanocy, a ponadto zapoczątkowanie w 2015 r. rozważań prowadzonych przez Rektora KUL podczas apeli jasnogórskich, transmitowanych przez media katolickie. W obu przedsięwzięciach ks. Rektor podejmował nie tylko tematykę związaną z życiem i dziejami Uniwersytetu, lecz także ważnymi wyzwaniem społecznymi.

4. Uniwersytet jako ośrodek kultury

Katolicki i humanistyczny, a przy tym z wyraźnym respektem dla przeszłości typ aktywności ks. rektora Dębińskiego wiązał się z przekonaniem, że uniwersytet jest nie

²⁴ Lublin 2018.

²⁵ Lublin 2020.

tylko – o czym niżej – ośrodkiem naukowym, wychowawczym i dydaktycznym, ale i instytucją o charakterze kulturowym, stanowiącą istotny element upowszechniania swych wszechstronnych dokonań. W murach Uczelni odbyła się w 2016 r. V edycja Kongresu Kultury Chrześcijańskiej, zorganizowana wspólnie z Archidiecezją Lubelską, stanowiąca ważne forum dialogu myśli chrześcijańskiej z kulturą współczesną. Uczestniczyły w niej osoby o różnych światopoglądach, szukające wiary, podejmujące wyzwania zglobalizowanego i sekularyzującego się świata. W działalność tę wpisuje się cykl wykładowy zatytułowany „Pro publico bono – Kultura człowieka i społeczeństwa”, w którym od 2014 r. uczestniczyli przedstawiciele różnych instytucji państwowych, hierarchowie Kościoła katolickiego, dyplomaci, ludzie biznesu i nauki z Polski i zagranicą, jak Hanna Suchocka, była premier i ambasador RP w Stolicy Apostolskiej, czy Anna Azari, ambasador Izraela w Polsce.

Formą swoistego dialogu KUL-owskiego ośrodka naukowego z różnymi formami kultury był organizowany od roku 2013 cykl koncertów zatytułowanych Opus Magnum – KULowskie wieczory z muzyką, na których występowali muzycy tej klasy co Rafał Blechacz. Analogicznie potraktowano KUL-owskie Spotkania Literackie, na których od 2016 r. występowali pisarze tej miary co Wiesław Myśliwski. Z kolei zinstytucjonalizowaną formą działalności wystawienniczej katolickiego Uniwersytetu stało się w roku 2016 Muzeum KUL, powstałe w wyniku konsolidacji zbiorów Muzeum Uniwersyteckiego Historii KUL oraz Pracowni Zbiorów Muzealnych. Organizując wystawy w różnych ośrodkach, było ono istotną formą promocji bogactwa kulturowego katolickiego Uniwersytetu, wpisującego się w kulturę narodową i chrześcijańską.

Nie można zapomnieć o opiece ks. Rektora nad tak zasłużonymi instytucjami kulturalnymi jak działający od 1921 r. Chór KUL, każdego roku dający kilkadziesiąt koncertów na Uniwersytecie, w Lublinie i w wielu miastach w kraju i za granicą, promujący muzykę religijną i polską. Specyficznym elementem kultury muzycznej środowiska muzykologii KUL jest założona w 1974 r. Schola Gregoriana KUL, kultywująca stare tradycje muzyki liturgicznej. Instytucją liczącą się w polskim środowisku teatralnym jest powstała w 1969 r. Scena Plastyczna KUL, jako autorski teatr Leszka Mądziaka, stale promowana przez ks. Rektora, podobnie jak skorelowana z tym teatrem Galeria Sztuki Sceny Plastycznej KUL, działająca od roku 1996. Podobną opieką ks. Rektora cieszył się Teatr ITP, działający od 2001 r. pod kierunkiem Mariusza Lacha SDB, dbający także o pogłębienie formacji ludzkiej i religijnej tworzących go studentów, m.in. corocznie przygotowujący etiudę wigilijną, wystawianą podczas Oplątka Uniwersyteckiego, jako znak dbałości o wspólnotowy charakter społeczności KUL.

5. Od komunikacji do strategii

KUL podczas urzędowania ks. rektora Dębińskiego to przede wszystkim podmiotowo traktowana *universitas magistrorum, scholarium et absolventium*. Tłumaczy to stałe zabiegi komunikacyjne, poczynając od odbywających się od 2012 r. stałych konsultacji z pracownikami, podczas których kolegium rektorskie informowało o najważniejszych wyzwaniach stojących przed Uniwersytetem i podejmowanych środkach zaradczych. Komunikacji tej służył regularnie przesyłany elektronicznie od 2013 r. *Newsletter Rektora KUL* czy zainicjowane w tym czasie w mniej formalnej atmosferze Śniadania z Rektorem z przedstawicielami grup studenckich i pracowników, będące okazją do zapoznania się z działalnością zaproszonych gości i podziękowania za podejmowane inicjatywy. Instytucjonalnym elementem tych konsultacji stał się, zalecany przez kolejne wersje ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki z roku 2011, powołany w 2014 r. Konwent przy Rektorze KUL. Grupował on zwłaszcza doświadczonych przedsiębiorców, jako kolegium doradcze w kwestiach strategicznych rozwoju Uniwersytetu, kontaktach z otoczeniem gospodarczym, w zakresie określania priorytetowych obszarów badań naukowych, komercjalizacji ich wyników oraz ukazywania potrzeb rynku pracy.

Fundamentalny charakter konsultacyjny miała stała współpraca ks. Rektora z abp. Stanisławem Budzikiem, Wielkim Kanclerzem KUL, sprawującym bezpośredni nadzór nad Uniwersytetem w imieniu władz kościelnych, pośredniczącym w kontaktach Wszechnicy lubelskiej ze Stolicą Apostolską. Opieka ta okazała się efektywna wobec reformy wewnętrznego ustawodawstwa, poczynając od nowego Statutu KUL, obowiązującego od 1 października 2019 r., programowo wpisującego się w trwałą misję Uniwersytetu jako uczelni katolickiej, by służyć Bogu i Ojczyźnie, *Deo et Patriae*, przede wszystkim przez „poszukiwanie i przekazywanie prawdy poprzez prowadzenie badań naukowych w duchu idei *veritas in caritate* oraz w harmonii między nauką i wiarą”. Ustawodawstwo to zmierzało do usprawnienia aktywności KUL we wszystkich jej wymiarach, w aspekcie naukowym i administracyjnym, ale także w ważnej kwestii skorelowanych ze sobą wymagań wobec pracowników i przysługujących im praw.

W tym względzie perspektywiczny charakter miało uchwalenie przez Senat KUL w roku 2014 oraz w roku 2020 Strategii rozwoju Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II na lata 2014–2020 i 2020–2025, w ostatnim przypadku powiązanej ze sformułowaniem postulatu spełnienia przez KUL kryteriów uczelni badawczej i umiędzynarodowienia KUL. Odpowiednio do państwowego prawodawstwa w formie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z roku 2018,

zachowując podstawową, sprawdzoną strukturę Uniwersytetu, jako zasadniczo uczelni o charakterze humanistycznym i społecznym, z misyjnie potraktowanym Wydziałem Teologii, Wydziałem Filozofii oraz Instytutem Prawa Kanonicznego, funkcjonującym na Wydziale Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji, ks. Rektor dążył do wzbogacenia KUL o wymiar inżyniersko-techniczny wyznaczony wydziałowi w Stalowej Woli, a przede wszystkim o utworzenie Wydziału Nauk Ścisłych i Nauk o Zdrowiu, zlokalizowanego w Kampusie im. ks. Antoniego Słomkowskiego, w szczególności przez uruchomienie kierunku pielęgniarstwo oraz zaawansowanie prac nad uruchomieniem kierunku lekarskiego.

6. Między badaniami naukowymi a dydaktyką

Odpowiednio do podstawowego przesłania prawodawstwa państwowego w zakresie szkolnictwa wyższego i nauki, w celu wzmocnienia potencjału badawczego KUL, ks. rektor Dębiński dążył do skonsolidowania katedr jako efektywnych zespołów badawczych oraz do stworzenia silnych instytutów, zwłaszcza dla dyscyplin podlegających ocenie jakości działalności naukowej, od której zależy status naukowy uczelni, w dużej mierze (przynajmniej docelowo) decydujący o przydzielanych przez państwo funduszach przeznaczonych bezpośrednio na badania naukowe, a pośrednio na prowadzoną przez uczelnię dydaktykę. W tym celu wzmocniono wewnętrzny system oceny pracowników naukowo-dydaktycznych i naukowo-badawczych odpowiednio do – dyskusyjnej jednak w opinii wielu środowisk naukowych w Polsce, zwłaszcza z kręgu nauk humanistycznych – ilościowej formy ewaluacji wprowadzanej przez prawodawstwo ministerialne. Służyć temu miał wewnętrzny system nagradzania pracowników za najwyżej oceniane publikacje, fundusz grantowy i wydawniczy, w tym finansowanie najlepszych czasopism naukowych dla każdej z ewaluowanych dyscyplin czy komercjalizacji wiedzy. Pomóc temu miało zreorganizowanie administracji uniwersyteckiej, by efektywniej wspierała podstawowe aspekty działalności Uniwersytetu.

Co wymaga szczególnego podkreślenia, w tym trudnym okresie dla polskiego szkolnictwa wyższego ze względu na ciągłe i w gruncie rzeczy nieprzewidywalne zmiany prawne oraz niż demograficzny ks. rektor Dębiński utrzymał – wcale podówczas nieoczywisty – uniwersytecki charakter KUL. Jego symbolicznym wyrazem jest ranga doktoratów *honoris causa* przyznanych najwyżej cenionym w świecie uczonym, ważnym także w perspektywie chrześcijańskiego światopoglądu, takim jak filozofowie Richard Swinburne (2015) czy Alvin Plantinga (2019), wybitni

humaniści, jak historyk literatury staropolskiej Alina Nowicka-Jeżowa (2016), ceniony w środowisku pedagogicznym Bogusław Śliwerski (2017) oraz wybitni twórcy kultury, zwłaszcza Krzysztof Penderecki (2016), dostojnicy kościoła, jak kardynałowie Gianfranco Ravasi (2012) i Francesco Coccopalmerio (2014).

Symbolem poziomu naukowego katolickiej Wszechnicy i jej ważnego miejsca w nauce polskiej było zorganizowanie w dwu kadencjach ks. rektora Dębińskiego kilku prestiżowych konferencji. Mowa o spotkaniach dotyczących organizacji i zarządzania nauką, takich jak przygotowana w roku 2017 przez KUL z Ministerstwem Nauki i Szkolnictwa Wyższego konferencja poświęcona doskonaleniu jakości kształcenia w ramach Narodowego Kongresu Nauki, zorganizowane w kolejnym roku posiedzenie Konferencji Rektorów Uniwersytetów Polskich na temat finansowych i praktycznych aspektów wdrażania nowej ustawy o szkolnictwie wyższym i nauce z roku 2018 oraz poświęcony tej tematyce ogólnopolski zjazd dziekanów prawa uczelni publicznych, a przede wszystkim walne zgromadzenie Federacji Europejskich Uniwersytetów Katolickich (FUCE) – w ramach którego spotkali się przedstawiciele uniwersytetów z Belgii, Chorwacji, Polski, Francji, Hiszpanii, Irlandii, Słowacji, Ukrainy, Węgier, Włoch, Gruzji i Libanu – poświęcone relacji katolickiej edukacji do nauk społecznych i humanistycznych. W kolejnym roku odbył się na KUL Kongres Polsko-Amerykański „100 lat wspólnego dziedzictwa” oraz cykl spotkań i konferencji współorganizowanych przez KUL „Lublin Ekumeniczny 2019. Ku jedności. 450 lat Unii Lubelskiej (1569–2019)”, poprzedzony Międzynarodowym Kongresem Ekumenicznym, który się odbył w roku 2017, wpisując się w 700-lecie przyznania Lublinowi praw miejskich, 500-lecie Reformacji oraz 100. rocznicę powstania KUL. W aspekcie *stricte* naukowym najważniejszym przedsięwzięciem był zorganizowany w 2019 r. przez Wydział Filozofii XI Polski Zjazd Filozoficzny i współorganizowany w tym roku przez Instytut Historii KUL razem z UMCS XX Powszechny Zjazd Historyków Polskich. Efektem systematycznej pracy badawczej było uzyskanie w czasie dwu kadencji ks. rektora Dębińskiego przez nauczycieli akademickich KUL tylko w ramach Działu Krajowych Projektów Naukowych 158 grantów, z 988 złożonych, czy publikacja artykułów w 29 czasopismach, których KUL jest właścicielem lub współwłaścicielem (wraz z PAN, TN KUL i Wydawnictwem Werset) oraz 1780 publikacji książkowych, znów licząc tylko w ramach Wydawnictwa KUL.

Istotny wpływ na sytuację KUL w okresie dwu kadencji ks. rektora Dębińskiego miały niekorzystne zmiany demograficzne, a może przede wszystkim prowadzona w III Rzeczypospolitej polityka w zakresie szkolnictwa wyższego i nauki, zmierzająca do radykalnego poszerzenia stopnia scholaryzacji na poziomie wyższym. Nie zapominajmy – w II Rzeczypospolitej populacja studentów nie osiągnęła 50 tys., po

II wojnie światowej powoli wzrastała, by dopiero w 1990 r. przekroczyć 400 tys., ale w rekordowym pod tym względem roku akademickim 2005/2006 osiągnęła niemal 2 mln studiujących. Było to skorelowane z radykalnym wzrostem liczby prywatnych uczelni wyższych, kierujących się niejednokrotnie – jednak zgodnie z trendami światowymi – względami biznesowymi, nierzadko wręcz pasożytniczymi na szkolnictwie publicznym²⁶. Zmiany te doprowadziły na KUL do postępującego spadku liczby nauczycieli akademickich (z 1335 osób w 2012 r. do 989 w roku 2020) i studentów (odpowiednio z 15 191 do 8 789). Mimo zamknięcia wydziału w Tomaszowie Lubelskim i skonsolidowania w jeden dwu wydziałów w Stalowej Woli, uruchomiono jednak kilka nowych kierunków studiów (m.in. bezpieczeństwo narodowe, pedagogika specjalna, kognitywistyka, applied anthropology, prawo w biznesie, humanistyka cyfrowa, hispanistyka, inżynieria materiałowa, ale także powstałe w 2013 r. studia dla osób skazanych na kierunku praca socjalna, czy utworzone w 2015 r. studia historia 30+, przeznaczone dla relatywnie starszych studentów) oraz wzrosła liczba studentów z zagranicy (z 367 w 2012 r. do 697 studentów w 2018 r.). Uniwersytet pod rządami ks. rektora Dębińskiego poszerzył współpracę z uczelniami zagranicznymi, m.in. współtworząc w 2014 r. Wschodnioeuropejską Sieć Uniwersytetów (z Ukrainy, Białorusi, Mołdawii, Gruzji i Polski) czy tworząc w 2015 r. Centrum Polsko-Chińskie KUL, prowadzące działalność m.in. w aspekcie badawczym, jak też wymiany studentów, współpracujące chociażby z pekińskimi instytutami technologii czy studiów zagranicznych, z uniwersytetem w Szanghaju i katolickim uniwersytetem na Tajwanie. W roku akademickim 2012/2013 rozpoczął funkcjonowanie Uniwersytet Otwarty KUL – podobnie jak organizowany wspólnie z innymi uczelniami Lubelski Festiwal Nauki – upowszechniający naukę i kulturę, zwłaszcza wśród dzieci, czasami nawet w wieku przedszkolnym, i młodzieży, także w środowisku polonijnym. Do najszerzego kręgu odbiorców miała być adresowana aktywność Zespołu Ekspertów KUL, czyli podówczas 71 naukowców KUL i serwisu www o tej samej nazwie, dzielących się za pośrednictwem mediów ze społeczeństwem swą wiedzą i doświadczeniem, ale jednocześnie ułatwiających dziennikarzom dotarcie do specjalistów z określonej dziedziny. W latach 2012–2020 Uniwersytet otworzył też cztery nowe akredytowane centra egzaminacyjne, pozwalające uzyskać certyfikaty znajomości języków obcych w zakresie języka włoskiego, hiszpańskiego i chińskiego oraz języka polskiego jako obcego. Istotnym narzędziem wsparcia nauki i kształcenia była zasłużona Biblioteka Uniwersytecka. Jej

²⁶ „Gdy w latach 1990–2010 liczba studentów wzrosła blisko pięciokrotnie, liczba nauczycieli akademickich jedynie o 64% (z 60,3 tys. w 1990 roku do 100,1 tys. w 2009 roku)”, R. Biadacz, D. Tanasiewicz, *Zmiany zachodzące w funkcjonowaniu uczelni wyższych w Polsce – zarys problemu*, Zeszyty Naukowe Politechniki Częstochowskiej. Zarządzanie 2014, nr 16, s. 91.

księgozbiór powiększył się w latach 2012–2020 o 160 206 jednostek do stanu 1 722 255 jednostek, cennych zwłaszcza w zakresie starszych zbiorów. W tym czasie ze zbiorów tych skorzystała niebanalna liczba 1 174 866 osób. Rolę Biblioteki Uniwersyteckiej potwierdza przyjęcie KUL w 2014 r. do Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES, której walne zgromadzenie odbyło się na KUL w roku następnym. Na mocy porozumienia z Biblioteką Narodową digitalizowano stale zbiory KUL-owskie, które, m.in. dzięki powstałemu w 2014 r. w ramach Lubelskiej Biblioteki Wirtualnej Oddziałowi Zbiorów Cyfrowych, są dostępne w największej w Polsce bibliotece cyfrowej POLONA.

7. Finanse i inwestycje

Równie ważna jak utrzymanie uniwersyteckiego charakteru KUL była stabilizacja finansów Uczelni, która umożliwiała – znów wcale nieoczywistą na uczelni prywatnej, choćby finansowanej przez państwo jako uczelnia publiczna – nie tylko regularność wypłat pensji pracownikom i wspomniane nagradzanie działań szczególnie cennych w ramach obecnego systemu naukowej oceny uczelni, ale także systematyczne prowadzenie inwestycji, które zapewniły Uczelni w dniach jej jubileuszu 100-lecia błyszczące pełnym blaskiem, budząc autentyczny podziw u uczestników tych świątecznych spotkań. Pomogły w tym wytrwałe zabiegi władz Uczelni, przede wszystkim samego jej Rektora, u władz rządowych, które umożliwiły wzrost środków finansowych przekazywanych Uczelni przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w formie dotacji i subwencji, tak by w budżecie KUL przekształciły się z 67% w 2012 r. do 80% w roku 2019. W szczególności w 2019 r. Uczelnia otrzymała z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego obligacje skarbowe na kwotę 30,2 mln zł z przeznaczeniem na inwestycje, a w 2020 r. decyzją Rady Ministrów kwotę 167 mln zł, by umożliwić w latach 2020–2026 zwłaszcza rewitalizację Gmachu Głównego oraz modernizację budynku Biblioteki Uniwersyteckiej i budowę nowego akademika. W bieżącym finansowaniu działalności KUL istotne było wsparcie zasłużonego Towarzystwa Przyjaciół KUL, niestety coraz słabsze, ale za to wyraźnie większe niż w poprzednich latach w przypadku Fundacji Potulickiej i Fundacji Rozwoju KUL, które w latach 2012–2019 przekazały łącznie ponad 53 mln zł. Splot tych działań umożliwił nawet zgromadzenie tzw. funduszu stabilizacyjnego, obejmującego środki pieniężne w walutach obcych w wysokości 1,3 mln USD oraz 0,8 mln GBP. Wprowadzona w 2013 r. decyzją Rektora KUL

tw. aktywna polityka płacowa pozwoliła na przyznawanie dodatkowego wynagrodzenia za szczególne zaangażowanie zawodowe.

Wspomniana stabilizacja finansowa umożliwiła, obok przywołanej dbałości o estetykę budynków i ich otoczenia, przede wszystkim dokończenie inwestycji istotnych dla prowadzenia badań i dydaktyki. Formalnie oddano do użytku eksploatowane od wielu lat Collegium Ioannis Pauli II, zwieńczono budowę Interdyscyplinarnego Centrum Badań Naukowych, Centrum Transferu Wiedzy oraz budynku Inżynierii Środowiska w Stalowej Woli. Poprawie bezpieczeństwa obiektów użytkowanych przez KUL służyło, odpowiednie do zmieniających się stale wymogów prawa, głównie w zakresie przepisów przeciwpożarowych, zabezpieczenie zwłaszcza Collegium Ioannis Pauli II i akademików, ale także zainstalowanie systemu monitoringu wizyjnego. Stale modernizowano Bibliotekę Uniwersytecką, dostosowano też do potrzeb osób z niepełnosprawnością Gmach Główny KUL, m.in. zainstalowano przeszklone windy, utworzono salę teatralną w Centrum Transferu Wiedzy CTW i parking podziemny pod Collegium Ioannis Pauli II oraz przeprowadzono renowację kościoła akademickiego i konwiktu księży studentów. Ksiądz Rektor wyjątkowo dbał o poszerzenie bazy rekreacyjno-sportowej na Poczekajce, m.in. o boisko do sportów plażowych, korty tenisowe, boiska do squasha i halę wielofunkcyjną.

8. Uniwersytet wspólnotą

Naturalne skupienie się na pilnych zadaniach aktualnych nie przeszkodziło ks. rektorowi Dębińskiemu we wskazywaniu wyżej kultywowaniu przeszłych dokonań, zrozumiałemu nie tylko w przypadku historyka prawa, ale także autentycznego humanisty i kapłana, zwłaszcza że służyć miało ono utwierdzeniu autentyczniej wspólnotowości, charakterystycznej dla środowiska KUL-owskiego od jego pierwocin. Tłumaczy to stałe podtrzymywanie więzi z absolwentami katolickiej Wszechnicy, skoro może się ona chlubić ponad 120 tys. absolwentami studiów licencjackich, inżynierskich, magisterskich i doktoranckich. Podczas dwóch omawianych kadencji Rektor KUL wielokrotnie spotykał się z nimi, przedstawiając im wyzwania stojące przed Uniwersytetem, istotne w aspekcie stałej misji Uczelni i nowych obszarów aktywności. Szczególnym forum i narzędziem tej komunikacji było Towarzystwo Przyjaciół KUL, współorganizujące spotkania absolwentów, zapewniające m.in. obsługę administracyjno-księgową zjazdu z okazji 100-lecia KUL, jak również współorganizujące w 2016 r., cieszące się dużym zainteresowaniem I Światowe Spotkanie Absolwentów Psychologii KUL, które odbyło się z okazji 60-lecia Koła Naukowego

Studentów Psychologii i 35 lat Instytutu Psychologii. Zapewnieniu trwałości i regularności kontaktu z absolwentami miała służyć od 2017 r. specjalna strona internetowa oraz *Newsletter Absolwenta* z najważniejszymi informacjami z życia Uczelni, ze szczególnym uwzględnieniem inicjatyw kierowanych do przyjaciół, sympatyków, a przede wszystkim byłych studentów KUL.

Podtrzymywaniu więzi z KUL służyła tradycyjna współpraca z Polonią, która przez lata wspierała katolicką Wszechnicę finansowo, a teraz wyraziła się we wsparciu Polonii przez Uczelnię w zakresie różnorodnych działań oświatowo-religijnych, jak kształcenie nauczycieli języka polskiego, wspieranie studiów polonistycznych, dziennikarstwo, inwentaryzację źródłową i fotograficzną działalności parafii i kościołów polskich w USA, digitalizację zbiorów części materiałów archiwalnych przechowywanych w Instytucie Sikorskiego, lecz także organizowanie kolonii i innych form letniego wypoczynku dzieci i młodzieży polonijnej. Autentyczny humanizm katolickiej Uczelni wyraził się w zabiegach ks. rektora Dębińskiego w postaci rozmaitych inicjatyw charytatywnych na rzecz ubogich czy szpitali, ale adresowanych również do instytucji poza granicami kraju, np. dla Dziennego Centrum dla Dzieci i Młodzieży w Kutaisi w Gruzji.

Podsumowanie

Pora na konkluzję. Podczas tak ważnego dla ks. rektora Dębińskiego jubileuszu 100-lecia KUL Stefan Sawicki, długoletni prorektor katolickiej Uczelni, z całą pewnością w najważniejszym intelektualnie wystąpieniu reflektującym jej przeszłość i perspektywę, wskazał, że – po okresie przedwojennej troski, „aby powstającemu na nowo państwu polskiemu kształcić nową inteligencję w duchu narodowej tożsamości i aby ta tożsamość, związana tradycyjnie z chrześcijaństwem, rozumiana była głębiej”, a następnie, by w powojennej rzeczywistości stworzyć z katolickiej wszechnicy „enklawę wolnej nauki i centrum polskości” – obecnie „ważnym zadaniem katolickich uniwersytetów jest pomoc Kościołowi w jego misji”. Powinna się zaś ona wyrażać nade wszystko w „preferowaniu i podejmowaniu takich naukowych prac i działań, których wyniki ważne byłyby obecnie zarówno dla Kościoła, jak i dla współczesnej kultury”, przy czym „szerokości horyzontów i innowacyjności tych prac powinna sprzyjać – jako inspiracja – chrześcijańska świadomość badaczy”. Takie edycje wskazane przez prof. Sawickiego, które urzeczywistniano pod-

czas kadencji ks. rektora Dębińskiego, jak dokończona *Encyklopedia katolicka*²⁷ czy serie wydawnicze *Opera omnia* Josepha Ratzingera²⁸ i *Dydaktyka Filozofii*²⁹, wydają się rodzić uzasadnioną nadzieję, że katolicki Uniwersytet będzie potrafił rozpoznać swe współczesne wyzwania i udźwignie ciężar ich urzeczywistnienia – znów tak jak chciał prof. Sawicki – zawsze „wierny prawdzie”, którą będzie urzeczywistniał w autentycznej wspólnotcie, jaką KUL zawsze był i będzie³⁰.

Opinia prof. Sawickiego to bynajmniej nie marketingowa „zagrywka” wpisana w przywołane na wstępie traktowanie działań organizacyjnych jako uprawianie swoistego rodzaju polityki, które nakazuje promowanie zarządzanej przez siebie instytucji. Odpowiada ona przecież fundamentalnemu przesłaniu Kościoła odnośnie do rozumienia natury i celów uniwersytetów katolickich. Na koniec przywołajmy więc bliskie ks. rektorowi Dębińskiemu wskazanie konstytucji apostolskiej *Ex Corde Ecclesiae* Jana Pawła II, traktujące uniwersytet katolicki jako uniwersytet integralny, autentyczny:

Nie rezygnując bynajmniej ze zdobywania pożytecznej wiedzy, uniwersytet katolicki wyróżnia się wolnością poszukiwania całej prawdy o naturze, o człowieku i o Bogu. W naszej epoce istnieje bowiem pilna potrzeba takiej właśnie bezinteresownej służby, polegającej na głoszeniu sensu prawdy, tej fundamentalnej wartości, bez której nie może istnieć wolność, sprawiedliwość i godność człowieka. W duchu swoistego uniwersalnego humanizmu uniwersytet katolicki oddaje się całkowicie zgłębianiu wszystkich aspektów prawdy w ich istotowej więzi z Prawdą najwyższą, którą jest Bóg. Innymi słowy, podąża bez lęku, ale przeciwnie – z entuzjazmem, wszystkimi drogami wiedzy, zachowując świadomość, że przed nim idzie Ten, który jest „Drogą i Prawdą, i Życiem”, Logos, którego Duch zrozumienia i miłości pozwala człowiekowi odkrywać własnym rozumem najwyższą rzeczywistość, swe źródło i przeznaczenie; tylko Duch może dać pełnię tej Mądrości, bez której zagrożona byłaby przyszłość świata (nr 4)³¹.

---

²⁷ T. 1–20, Lublin 1973–2014.

²⁸ Zaplanowane na 16 tomów wydawanych przez profesorów ks. Krzysztofa Góździa i Marzenę Górecką od roku 2012 w Wydawnictwie KUL.

²⁹ T. 1–12, red. S. Janeczka, Lublin 2010–2022.

³⁰ *100 lat uniwersytetu katolickiego w Lublinie – zamierzenia i wyzwania*, Przegląd Uniwersytecki KUL 2018, R. 30, nr 4–5 (174–175), s. 18–21.

³¹ Cyt. za: *Uniwersytet katolicki a współczesność – o misji KUL*. Z Jego Magnificencją Rektorem KUL ks. prof. drem hab. Antonim Dębińskim rozmawia dr Marzena Krupa, redaktor naczelna „Przełgądu Uniwersyteckiego KUL”, https://www.kul.pl/uniwersytet-katolicki-a-wspolczesnosc-o-misji-kul,art_45523.html [dostęp: 23.09.2023 r.]. Por. A. Dębiński, *Ex corde Ecclesiae. O naturze i misji uniwersytetu katolickiego*, *Studia Prawnicze KUL* 2020, nr 2, s. 103–127.